

Sygn.akt III AUa 838/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SA Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Agnieszka Maria Oleńska

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2013 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku E. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji wnioskodawcy E. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łomży

III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 czerwca 2012 r. sygn. akt III U 317/12

1. **oddala apelację;**

2. **nowy wniosek z dnia 19 lipca 2012r. w przedmiocie przeliczenia podstawy wymiaru emerytury przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. według właściwości.**

Sygn. akt III AUa 838/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 14 czerwca 2011 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412 ze zm.) odmówił E. Z. przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia.

E. Z. w odwołaniu od powyższej decyzji wniósł o przeliczenie mu wysokości emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia uzyskiwanego w latach 1976-1983 ustalonego na podstawie zeznań zgłoszonych przez niego świadków.

Sąd Okręgowy w Łomży Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższego odwołania, wyrokiem z dnia 18 czerwca 2012 roku oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy ustalił, że E. Z. przyznano prawo do emerytury od dnia 4 czerwca 2006 roku. Decyzją z dnia 22 maja 2007 roku organ rentowy ustalił wskaźnik podstawy wymiaru emerytury

wnioskodawcy w wysokości 67,53%. Podstawa wymiaru świadczenia stanowiła iloczyn tego wskaźnika oraz kwoty bazowej i wynosiła 1.335,20 złotych. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 33 lata i 7 miesięcy okresów składkowych oraz 1 rok i 10 miesięcy okresów nieskładkowych. Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 29 listopada 2007 roku ustalił wysokość emerytury E. Z. na kwotę 1.159,58 złotych brutto przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury 76,91% oraz podstawę wymiaru świadczenia w wysokości 1.520,66 złotych. Wykonując powyższy wyrok, organ rentowy w dniu 11 stycznia 2008 roku wydał decyzję, którą przeliczył emeryturę E. Z. od dnia 4 maja 2006 roku tj. od daty określonej wyrokiem Sądu. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 76,91%, a podstawa wymiaru wyniosła 1.520,66 złotych. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 33 lata i 8 miesięcy okresów składkowych oraz 1 rok i 10 miesięcy okresów nieskładkowych. Następnie decyzją z dnia 14 czerwca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił E. Z. przeliczenia ostatnio przyjętej podstawy wymiaru emerytury. Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 15 września 2011 roku. Na skutek apelacji E. Z. od powyższego wyroku, Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 31 stycznia 2012 roku oddalił apelację, a wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury zawarty w apelacji przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych do rozpoznania. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że wniosek o przeliczenie wysokości emerytury z uwzględnieniem faktycznie wypłaconego wynagrodzenia w latach 1976-1983 z czasów zatrudnienia wnioskodawcy w (...) wykraczał poza ramy zaskarżonej decyzji. Sąd Apelacyjny stwierdził też, że wnioskodawca zażądał ustalenia wynagrodzenia wraz z dodatkiem operatorskim za pracę cyklopem, dodatkiem strażowym, stałą premią i corocznie wypłacaną trzynastką, na podstawie nowych dowodów z zeznań świadków. Sąd Okręgowy stwierdził, że wysokość świadczenia E. Z. została ustalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Łomży w sprawie III U 477/07. Wówczas Sąd Okręgowy ustalił wysokość emerytury wnioskodawcy biorąc pod uwagę wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, a za okres, w którym brak było wpisów w legitymacji i zaświadczeń – na podstawie angaży. Zdaniem Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie brak było podstaw, by podważyć ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Okręgowy w sprawie III U 477/07. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z zeznań świadków A. T., H. Ć. i Z. O. i stwierdził, że na podstawie zeznań świadków nie można ustalić wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy. Świadczenie wskazywali ogólnie na wysokość wynagrodzenia, podając raczej, jakie były składniki tego wynagrodzenia, niż określając jego wysokość. Także E. Z. w swoich wyjaśnieniach wskazywał, że w czasie zatrudnienia w Spółdzielni (...) wypłacano mu wynagrodzenie w wysokości od 17 do 19 złotych za godzinę. Otrzymywał też 5% stażowego i 15% premii. Sąd Okręgowy uznał, że nie sposób było dać wiary zeznaniom świadka A. T., iż pracownikom zawsze była wypłacana premia. Z dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy wynikało bowiem, że była to premia uznaniowa zgodnie z regulaminem. Z żadnego dokumentu znajdującego się w aktach sprawy nie wynikała wysokość premii otrzymywanej przez pracowników Spółdzielni (...). Brak było także wystarczających podstaw, aby ustalić wysokość innych składników wynagrodzenia otrzymywanego przez wnioskodawcę (poza stawką zasadniczą ustaloną w sprawie III U 477/07). Podsumowując powyższe, Sąd Okręgowy wskazał, że nie można było ustalić wynagrodzenia wnioskodawcy w innej wysokości niż dotychczas przyjęta przez organ rentowy i Sąd Okręgowy w sprawie III U 477/07. Odnośnie pozostałych okresów zatrudnienia, wnioskodawca nie zgłosił nowych dowodów, ani też nie podał żadnych nowych okoliczności. Stąd też, Sąd Okręgowy w zakresie, w jakim nie zgłoszono nowych okoliczności i dowodów w rozumieniu art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, był związany prawomocnym wyrokiem z dnia 29 listopada 2007 roku w sprawie III U 477/07. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴§ 1 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

E. Z. zaskarżył powyższy wyrok w całości, kwestionując ustalenia faktyczne dotyczące wysokości wynagrodzenia osiąganego w latach 1973-1993. Z treści apelacji wynikało, iż E. Z. wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania od decyzji ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Łomży do ponownego rozpoznania.

Do pisma procesowego z dnia 19 lipca 2013 2 roku (k. 30) wnioskodawca dołączył dokumenty – kopię świadectwa pracy, zaświadczenie z Archiwum (...) sp. z o. o. w Ł., dwa pisma z (...) Urzędu Wojewódzkiego Delegatura w Ł. i kserokopie umów, angaży, list płac oraz kart zasiłkowych.

E. Z. wskazywał, że powyższe dokumenty są nowymi dowodami, których wcześniej nie przedstawił organowi rentowemu na okoliczność rzeczywistej wysokości osiągniętych przez niego zarobków.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Natomiast nowy wniosek E. Z. z dnia 19 lipca 2012 roku w przedmiocie przeliczenia podstawy wymiaru emerytury podlegał przekazaniu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B..

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie wywiódł trafne wnioski. Sąd Apelacyjny aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy przyjmuje za swoje.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie była możliwość przeliczenia E. Z. wysokości emerytury na podstawie art. 15 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie nie tylko częściowo zachowanej dokumentacji płacowej, ale także na podstawie zeznań świadków. Dodatkowo przy rozpoznaniu niniejszej sprawy należało mieć także na uwadze prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Łomży z dnia 29 listopada 2007 roku wydany w sprawie III U 477/07, w którym Sąd ustalił wysokość emerytury należnej E. Z. - 1.159,58 złotych brutto, przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 76,91% oraz podstawy wymiaru emerytury w wysokości 1.520,66 złotych. Zgodnie z art. 365 i 366 kpc organ rentowy, jak też Sąd rozstrzygając w niniejszej sprawie, był związany treścią powyższego wyroku. Zatem przeliczenie wysokości emerytury E. Z. na podstawie powyżej wskazanego art. 15 ustawy było możliwe jedynie w przypadku wskazania przez wnioskodawcę nowych okoliczności lub dowodów, o których mowa w art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazujących na wysokość osiąganego przez wnioskodawcę wynagrodzenia.

Decyzja organu rentowego z dnia 14 czerwca 2011 roku, zaskarżona w niniejszej sprawie, dotyczyła odmowy przeliczenia E. Z. wysokości emerytury na podstawie zeznań świadków zgłoszonych w apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Łomży w sprawie III U 992/11. Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 31 stycznia 2012 roku w sprawie III AUa 1331/11 przekazał ten wniosek do rozpoznania organowi rentowemu. Zatem organ rentowy, mając na uwadze nowe dowody zgłoszone przez E. Z. w postaci zeznań świadków, wydał zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzję na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd Okręgowy w Łomży, rozstrzygając w niniejszej sprawie, dopuścił dowód z zeznań wnioskowanych przez E. Z. świadków A. T., H. Ć. i Z. O. i po przeanalizowaniu ich treści stwierdził, że na tej podstawie nie jest możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia E. Z. osiąganego w czasie zatrudnienia w Spółdzielni (...) Oddział w Ł..

Należy wskazać, że wprawdzie wysokość wynagrodzenia otrzymywanego przez E. Z. mogła zostać ustalona na podstawie zeznań świadków lub przesłuchania wnioskodawcy w charakterze strony, jednakże nie było możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Sąd Okręgowy, rozstrzygając o żądaniu wnioskodawcy, wziął pod uwagę materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie, w tym twierdzenia wnioskodawcy odnośnie poszczególnych okresów zatrudnienia, czy wysokości osiągniętych zarobków oraz dokumentację znajdującą się w aktach sprawy i zeznania świadków A. T., H. Ć. i Z. O.. Jednakże na podstawie nowego dowodu w niniejszej sprawie, jakim były zeznania świadków, nie można było ustalić konkretnej wysokości premii, dodatku stażowego i innych składników wynagrodzenia uzyskiwanego przez wnioskodawcę. Świadczyli potwierdzili, że w Spółdzielni (...) wypłacano premię, dodatki, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe. Ponieważ płacono stawkę godzinową, każdy z pracowników Spółdzielni (...) pracował w zależności od potrzeby. Jednakże na podstawie zeznań świadków nie sposób ustalić konkretnej wysokości premii, czy dodatków wypłacanych E. Z.. Jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, z dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy wynikało, że wypłacana premia była premią uznaniową, wypłacaną zgodnie z regulaminem. Zatem mogły zaistnieć takie sytuacje, w których premia ta nie była wypłacana. Nadto świadek A. T. w swoich zeznaniach wskazał, że wysokość premii był uzależniona od wysokości stawki. Zatem na podstawie nowych dowodów wskazanych przez wnioskodawcę nie można było ustalić wysokości uzyskiwanego przez niego wynagrodzenia w wysokości wyższej niż ta, która została ustalona w sprawie III U 477/07.

W tym miejscu należy podnieść, że nie jest możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o jakąś hipotetyczną uśrednioną wielkość premii uzyskiwanej przez ubezpieczonego, wywiedzioną z wysokości premii wypłaconych innym pracownikom. Stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia, wynikających z obowiązujących przepisów, można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia podstawy emerytury. W przypadku jednak takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłacenia premii oraz jej wysokość. (tak Sąd Najwyższy Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w wyroku z dnia 4 lipca 2007 roku, I UK 36/2007, LexPolonica nr 1784004, Gazeta Prawna 2007/251 str. 11). Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje powyższe stanowisko Sądu Najwyższego. Stąd też, zdaniem Sądu Apelacyjnego, słusznie Sąd Okręgowy uznał, że nowe dowody w niniejszej sprawie, jakimi były zeznania świadków, nie dawały podstawy do przeliczenia E. Z. wysokości emerytury.

Odnosząc się natomiast dodatkowo do wniosków zawartych w apelacji należy wskazać, że początkowo E. Z. wniósł o przeliczenie mu wysokości świadczenia z uwzględnieniem wynagrodzenia uzyskiwanego w czasie zatrudnienia w Spółdzielni (...) w Ł. w latach 1976-1983. Następnie w czasie postępowania przed Sądem Okręgowym wskazywał także na wynagrodzenie uzyskiwane w pozostałych okresach zatrudnienia, jednakże na tą okoliczność wnioskodawca nie zgłosił nowych dowodów, ani też nie podał żadnych nowych okoliczności. Natomiast w apelacji od wyroku Sądu Okręgowego, E. Z. kwestionował ustalenia faktyczne dotyczące wysokości wynagrodzenia osiąganego w latach 1973-1993. Brak sprecyzowania stanowiska wnioskodawcy uniemożliwił w niniejszej sprawie kompleksową ocenę jego żądań. Ponieważ wnioskodawca dopiero na etapie postępowania apelacyjnego przedstawił nową dokumentację, która dotychczas nie była przedmiotem rozpoznania organu rentowego, nie było możliwości dopuszczenia tych dowodów w rozpoznawanej sprawie i odniesienia się do twierdzeń apelacji w tym zakresie. Należy podkreślić, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2011 roku, II UZ 1/11, Lex 844747; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 roku, II UZ 52/99). W postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477⁸ kpc i nast.) niedopuszczalne jest rozpoznawanie merytoryczne żądań, które wykraczają poza zakres zaskarżonej odwołaniem decyzji (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2000 roku, II UKN 759/99). Stąd też w pierwszej kolejności to organ rentowy powinien rozstrzygnąć o żądaniu przeliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem nowych dowodów w postaci dokumentacji złożonej wraz z pismem z dnia 19 lipca 2012 roku.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc (punkt I) i art. 477§2¹⁰ kpc (punkt II) orzekł jak w sentencji wyroku.